

Формування достовірної інформації про наявність та рух виробничих запасів і правильне ведення бухгалтерського обліку їхньої вартості забезпечує достовірність фінансової звітності [1].

Основними негативними аспектами в діяльності підприємства у сфері обліку запасів є:

- низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств;
- невідповідний рівень контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів;
- обмеженість контролю використання виробничих запасів;
- складність визначення справедливої (ринкової та неринкової) вартості запасів, що полягає у використанні підприємствами бартерного обміну, більше того, обміну на неподібні активи [2].

Шляхами подолання цих проблем може бути:

- застосування нестандартного підходу з врахуванням особливостей системи отримання інформації про виробничі запаси, оскільки використання класичних підходів облікової практики не завжди дає найкращий результат;
- оптимізація виробничого планування (концепція швидкого формування планів із врахуванням наявних ресурсів і виробничих обмежень);
- організація обліково-контрольних процедур руху запасів підприємства;
- поліпшити оперативність інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств, за допомогою інформаційних технологій обробки економічної інформації.

Раціональне управління запасами передбачає створення такого їх рівня, який би забезпечував безперерійність виробничого процесу при мінімальних витратах на їх вміст.

Список використаних джерел: 1. Принада І. В., Назарчук О. Д. Сучасні проблеми обліку виробничих запасів на підприємстві. *Наука і економіка*. 2014. № 3. С. 64–67. 2. Чобанюк О. А. Сучасні проблеми та напрями вдосконалення ведення обліку виробничих запасів. URL: www.nbu.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2011_34/.../6_4.htm.

УДК 658.14:658.115.31

О. С. Сакун, канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Д. В. Роднєв, студент групи МОАп-181

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ КОМУНАЛЬНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ

Ключові слова: комунальні підприємства, фінансування, державний бюджет, місцевий бюджет.

Ключову роль у процесі діяльності вітчизняних органів місцевого самоврядування відіграють саме підприємства комунальної форми власності. У реаліях сьогодення переважна більшість комунальних підприємств України є збитковими, що, у свою чергу, потребує постійної фінансової підтримки з боку держави та органів місцевого самоврядування у вигляді дотацій, субвенцій, а також інших видів поворотної та безповоротної грошової допомоги. До того ж з кожним роком дедалі більш явними є тенденції до погіршення фінансового становища комунальних підприємств, погіршення якості послуг, які вони надають, а також поступове скорочення робочих місць. Усі ці чинники зумовлюють об'єктивну необхідність збільшення обсягів фінансування сфери житлово-комунального господарства.

Роль комунальних підприємств у житті суспільства важко переоцінити, оскільки майже кожен житель України щоденно користується їхніми послугами, а отже, від фінансового становища підприємства сфери житлово-комунального господарства залежить добробут кожного громадянина. Саме тому питання фінансування комунальних підприємств є надзвичайно актуальним на сьогодні, до того ж у цьому аспекті вони мають певні особливості, які вирізняють їх з-поміж інших господарюючих суб'єктів інших організаційно-правових форм.

Дослідженню фінансування підприємств комунальної форми власності приділяли увагу у своїх працях багато вчених, серед яких: Г. І. Онищук, Ф. Ф. Бутинець, Г. К. Агаджанов, М. В. Глух, А. В. Григорович, В. В. Сопко, О. М. Білянський, В. А. Дерій, Л. В. Кравцова, О. Ю. Попов, В. Ю. Світлична, К. В. Процак, Г. М. Семчук та інші.

Згідно зі ст. 78 Господарського кодексу України [1] (далі – ГКУ), комунальні підприємства за ознакою мети діяльності слід поділяти на комерційні (правовий титул – право господарського відання) та некомерційні (правовий титул – право оперативного управління).

Комерційні комунальні підприємства слід розглядати як суб'єктів підприємницької діяльності, а їх надходження (рис. 1) формуються на тих самих засадах, що й у підприємств, які є платниками податків на загальних підставах, відповідно до Податкового кодексу України (далі – ПКУ) [2].

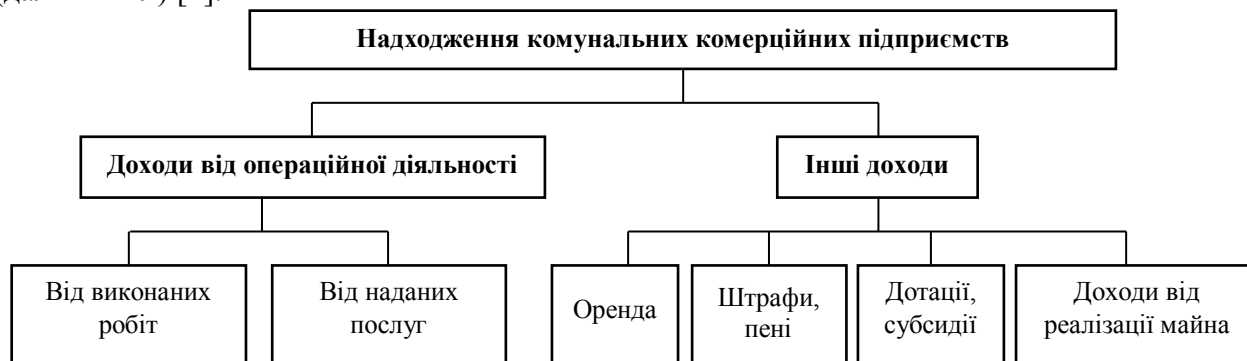

Рис. 1. Надходження комунальних комерційних підприємств

Джерело: складено авторами.

Діяльність комунальних комерційних підприємств влаштована таким чином, що левову частку їх надходжень становлять кошти, які вони самі заробляють у результаті ведення своєї господарської діяльності у вигляді виконання робіт та надання послуг споживачам. Підтримка або цільове фінансування таких господарюючих суб'єктів з боку держави та органів місцевого самоврядування здійснюється лише у вигляді субсидій та дотацій.

Варто зазначити, що Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [3] (далі – П(С)БО 15) передбачено, що цільове фінансування для компенсації витрат (збитків), яких зазнало підприємство, та фінансування для надання підтримки підприємству без установаження умов його витрачання на виконання в майбутньому певних заходів визнаються дебіторською заборгованістю з одночасним визнанням доходу.

У свою чергу, перевагу у структурі надходжень комунальних некомерційних підприємств (далі – КНП) переважно мають кошти місцевих бюджетів, через що утворення доходів та здійснення витрат тут відбуватиметься аналогічно до того, як це здійснюється в бюджетних установах, що відповідно вже регулюється Бюджетним кодексом України [4] (далі – БКУ). Розподіл надходжень КНП відображений на рис. 2.

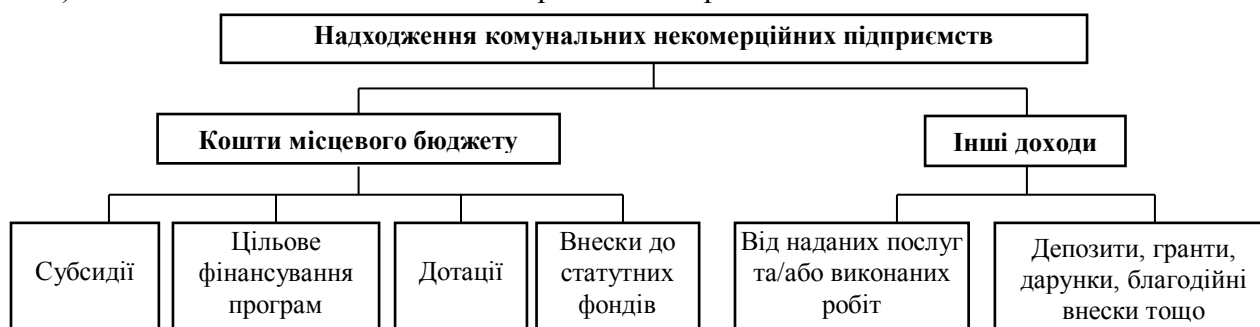

Рис. 2. Надходження комунальних некомерційних підприємств

Джерело: складено авторами.

Особлива увага до фінансування КНП прикута у зв'язку з набуттям чинності Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я» [5], відповідно до якого запущено процес реорганізації закладів охорони здоров'я в комунальні некомерційні підприємства. У зв'язку з цим Кабінетом Міністрів України розроблені Методичні рекомендації з питань пе-

ретворення закладів охорони здоров'я з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства [6], якими передбачені такі можливі варіанти фінансування КНП:

- шляхом укладення договорів про медичне обслуговування населення, укладених відповідним розпорядником бюджетних коштів;
- шляхом фінансування з відповідного бюджету з використанням програмно-цільового методу (за бюджетною програмою), що передбачено БКУ;
- шляхом надання фінансової підтримки з місцевого бюджету.

Якщо говорити більш детально, то дані рекомендації передбачають, що у випадку фінансування шляхом укладання договорів, місцева рада своїм рішенням наділяє орган, відповідальний за забезпечення потреби територіальної громади в медичній допомозі, повноваженнями виступати замовником закупівлі медичних послуг за договорами про медичне обслуговування населення. При цьому замовнику надаються права головного розпорядника бюджетних коштів місцевого бюджету або розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня.

У разі фінансування за бюджетною програмою, у процесі прийняття місцевого бюджету відповідна рада має передбачити можливість фінансування через окрему бюджетну програму. Головний розпорядник бюджетних коштів розробляє та протягом 45 днів з дня набрання чинності рішенням про місцевий бюджет затверджує спільно з місцевим фінансовим органом паспорт бюджетної програми та визначає відповідального виконавця. КНП, яке одержує бюджетні кошти, використовує їх на підставі плану використання бюджетних коштів.

Якщо ж фінансування відбувається шляхом надання фінансової підтримки з місцевого бюджету, то відповідна місцева рада в обов'язковому порядку має передбачити бюджетні кошти на фінансову підтримку КНП, а також затвердити порядок використання відповідних коштів із визначенням головного розпорядника та одержувача цих коштів. В такому випадку фінансування КНП здійснюється за скороченою класифікацією видатків бюджету.

Висновок: Отже, фінансування підприємств комунальної форми власності може здійснюватися різними шляхами, в залежності від їх виду та мети діяльності і має низку характерних особливостей, серед яких основною є те, що достатньо велику частку у їх надходженнях займає цільове фінансування певних програм та заходів з бюджету (перш за все це стосується комунальних некомерційних підприємств), а контроль за розподілом їх прибутків здійснюють держава та відповідні органи місцевого самоврядування.

Список використаних джерел: 1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. 2. Податковий кодекс України: від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. 3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>. 4. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. 5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я: Закон України від 6 квітня 2017 року № 2002-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 21. Ст. 245. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2002-19>. 6. Методичні рекомендації з питань перетворення закладів охорони здоров'я з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства від 14 лютого 2018 року. URL: https://moz.gov.ua/uploads/0/3562-moz_metod_recomendations_autonomization_2018_ua_final_web.pdf.

УДК 65.012.32:330.331.1

Т. Л. Шестаковська, канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

КОГНІТИВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Ключові слова: аграрний сектор, інноваційний розвиток, когнітивне моделювання, державна політика, економіка.

Формування дієвої державної політики та механізмів управління інноваційним розвитком аграрного сектору в Україні є одним із пріоритетних завдань, які постають перед державою. У